

DE KLACHTENCOMMISSIE BIJ DE VAN DER HOEVEN KLINIEK, LOCATIE DE VOORDE TE AMERSFOORT

Beslissing van de klachtencommissie bij de Van der Hoeven Kliniek, inzake het klaagschrift van:

*, verder te noemen klager.

Het klaagschrift, gedateerd 26 september 2023, is gericht tegen de beslissing verplichte zorg d.d. 10 juni 2023, inhoudende het begeleid bellen met de moeder en nicht van klager.

De kliniek heeft schriftelijk gereageerd op 23 oktober 2023. Klager heeft van deze reactie kennis kunnen nemen.

De klacht is behandeld ter zitting van 26 oktober 2023 in het bijzijn van klager, zijn raadsman, het hoofd behandeling en de juridisch medewerker.

In het kader van de behandeling van deze klacht heeft de klachtencommissie kennisgenomen van de volgende informatie:

- Klaagschrift van 26 september 2023, door de klachtencommissie ontvangen op 26 september 2023;
- Reactie kliniek op het klaagschrift van 23 oktober 2023;
- Hetgeen op de zitting van 26 oktober 2023 is besproken.

Het standpunt van klager

Klager is niet teruggekeerd na een verlof en om die reden werd hij gezocht. Er is contact opgenomen met klagers moeder en nicht, met wie hij contact onderhield vanuit de Voorde. Zij hebben aangegeven dat zij niets wisten over klager. Later bleek dat zij wel iets wisten maar klager niet wilden verklikken. Als gevolg mocht klager een week helemaal niet bellen met zijn moeder en nicht. Na die week mocht hij hen alleen onder toezicht bellen met de algemene telefoon op de speaker, zodat er meegeluisterd kon worden. Als reden werd opgegeven dat moeder en nicht onvoldoende verantwoordelijkheidsbesef hadden getoond door geen open kaart te spelen over de verblijfssituatie van klager. Klager vindt het niet terecht omdat hij er niets aan kon doen wat zij wel of niet hebben gezegd. Daarnaast vindt hij dat het veel te lang heeft geduurd omdat gaandeweg de noodzaak is vervallen en de maatregel disproportioneel is geworden. De sanctie is ook niet doelmatig en in strijd met de redelijkheid en billijkheid. Kennelijk heeft klager geen schriftelijke beslissing ontvangen. Daaruit volgt tevens dat de wilsbekwaamheid niet in acht is genomen.

Het vrijelijk kunnen bellen is voor klager heel belangrijk. Hij heeft al weinig contacten en hierbij speelt ook nog de moeder-kind/familieband. Ook in het kader van zijn resocialisatie is het vrijelijk kunnen bellen van groot belang. De impact op zijn toch al beperkte vrijheden is voor hem veel groter dan voor iemand

met al meer vrijheden. Het had in ieder geval eerder beëindigd kunnen worden. Klager wil bevestigd krijgen dat het zo niet had moeten en vraagt om een financiële tegemoetkoming.

Ter zitting heeft de raadsman toegelicht dat klager iets gedaan heeft dat fout was en klager begrijpt dan ook dat er consequenties zijn. Het doet hem echter pijn dat hij beperkt werd in het vrijelijk bellen met zijn moeder en nicht. Er kan niet van zijn moeder en nicht worden verlangd dat zij hem verraden. Toch worden zij verantwoordelijk gehouden voor het drugsgebruik van klager. De beperking duurde lang en hij wist niet hoe lang. Klager wilde ook niet overal over praten want het is privé. Klager vond dat het afpakken van zijn telefoon als pressiemiddel werd gebruikt om te gaan praten. Hij heeft contact opgenomen met de raadsman en die heeft vervolgens contact opgenomen met de kliniek. Op dat moment werd de maatregel ook toevallig net opgeheven. Daar staat niets over in het verweer.

Ook heeft de raadsman geen stukken van de beperking ontvangen. Klager gaf aan dat hij min of meer op zijn donder kreeg dat hij zijn advocaat had ingelicht. Klager vindt dat het niet zo had moeten en dat het niet meer mag gebeuren. Daarom wil hij een claim indienen. Dit is zowel gericht tegen het opleggen van de maatregel en ook de duur daarvan. Hij is van mening dat deze maatregel in het geheel niet opgelegd had hoeven worden.

Klager licht nog toe dat hij in de eerste week helemaal niet heeft mogen bellen. Daarna mocht hij begeleid bellen met de intercom aan. Dit heeft ongeveer 2,5 maand geduurd.

Zijn moeder en nicht wisten wel dat hij die dag weer terug naar de kliniek moest. Zijn moeder heeft hem ook geld gegeven voor de trein terug. Ook zijn nicht, waar hij even geweest is, heeft gezegd dat hij terug moest gaan. Klager had geen plan, hij wilde gewoon even weg.

Het standpunt van de kliniek

Klager verblijft in de kliniek met een maatregel tbs met dwangverpleging. Er is sprake van een autismespectrumstoornis en een antisociale persoonlijkheidsstoornis. Hij functioneert op een licht verstandelijk beperkt niveau.

Op 4 juni 2023 keert klager niet terug van een onbegeleid verlof naar de supermarkt op het terrein van GGZ Centraal. Een zoektocht door personeelsleden op het terrein levert niets op. Ook na telefonisch contact met familieleden wordt niet achterhaald waar klager zich bevindt. Zowel door het behandelingsteam als zijn ouders wordt getracht telefonisch contact met hem te krijgen, echter zonder resultaat. In de dagen van onttrekking is er veelvuldig contact met zijn netwerk, waarbij vader, moeder en zus zeer bezorgd zijn en ook boosheid ervaren omdat de politie hun huizen doorzoekt. Op 7 juni 2023 wordt klager door de politie aangehouden in Enschede. Op 8 juni 2023 wordt klager in de loop van de dag teruggebracht naar de Voorde.

Na terugkomst op 8 juni 2023 wordt klager in eerste instantie opgenomen in de time-out kamer, dit in verband met mogelijk middelengebruik, verdere controles en inschatting van het psychiatrisch toestandbeeld en risico op agressie. Tijdens zijn verblijf in de time-out kamer is geen belcontact met het netwerk mogelijk. Op 10 juni 2023 keert klager terug naar zijn eigen kamer.

Al gauw blijkt dat hij tijdens zijn ongeoorloofde afwezigheid heeft verbleven bij vroeger netwerk en dat er sprake is geweest van fors middelengebruik. Zo blijkt dat klager zijn moeder heeft gebeld in de trein zodra hij zich had onttrokken aan het verlov. Zijn moeder geeft in dit gesprek aan hem op het station te zullen komen ophalen. Moeder geeft klager geld en zegt daarbij dat dit voor een terugreis is. Klager besluit echter om naar vrienden te gaan en drugs te gebruiken. De moeder van klager zegt hem daarna niet meer te hebben gezien. Tegenover de kliniek heeft moeder de ontmoeting met klager echter verzwegen. Klager is tevens tijdens zijn onttrekking bij zijn nicht thuis geweest, ook zij verzwijgt haar ontmoeting met klager richting de kliniek.

Wegens het niet nemen van verantwoordelijkheid door moeder en nicht, het niet geven van openheid door klager en het niet helder dan wel duidelijk worden van hetgeen zich exact heeft afgespeeld tijdens de onttrekking, wordt besloten dat contact met moeder en nicht alleen plaats kan vinden door begeleid te bellen (via speaker). Met het op deze manier open leggen van het contact wordt getracht te voorkomen dat er verhalen kunnen worden afgestemd. Dit heeft te maken met de rol die moeder en nicht hebben gespeeld tijdens de onttrekking. Ook zijn er gesprekken nodig met moeder en nicht, aangezien hun gedrag tijdens de onttrekking laat zien dat zij minder ondersteunend zijn in de behandeling. Klager mag wel onbegeleid contact opnemen met zijn zus.

Vanaf het moment dat klager op 10 juni 2023 op eigen kamer verbleef kon in principe door hem begeleid worden gebeld. In de praktijk bleek dit echter om verschillende redenen niet direct mogelijk. Op 29 juni 2023 is voor het eerst gestart met het begeleid bellen van moeder. Op 22 augustus 2023 kon voor het eerst onbegeleid worden gebeld met moeder na het hebben van een herstelgesprek via de telefoon. Vanaf 24 augustus 2023 kon klager ook onbegeleid bellen met zijn nicht. De lange duur van het enkel begeleid hebben mogen bellen heeft verscheidene oorzaken. Zo houdt klager het contact met medewerkers en netwerk lange tijd af (zo wenst hij bijvoorbeeld lange tijd zijn nicht niet te bellen), is hij defensief, weigert hij in gesprek te gaan met de forensisch netwerkbegeleider en wil hij geen openheid van zaken geven. Ook moeder houdt het contact met de forensisch netwerkbegeleider in eerste instantie af en neemt een boze houding aan. De nicht van klager heeft daarnaast zich lang afzijdig gehouden. De inhoud van de begeleide telefoongesprekken speelt ook een rol. Het netwerk van klager ziet het als positief dat zij hem steunen tijdens een ontvluchting. Het doel tijdens de begeleide telefoongesprekken is om in gesprek te gaan over de motivatie van het netwerk om klager te ondersteunen in zijn onttrekking en hoe daar in de toekomst mee omgegaan wordt. Van klager wordt verwacht in dit gesprek actief deel te nemen en uit te spreken naar zijn netwerk wat hij nodig heeft in de toekomst. In multidisciplinair overleg wordt de situatie meerdere malen besproken en geëvalueerd, gezien bovenstaande wordt besloten om het contact met het netwerk te monitoren door het behandelingsteam en de forensisch netwerkbegeleider en zo lang als nodig te begeleiden om het herstel richting netwerk mogelijk te maken. Uiteindelijk heeft dit geduurd van 8 juni 2023 tot 24 augustus 2023. Vanaf 24 augustus 2023 heeft klager zijn eigen telefoon weer in beheer.

Ter zitting is namens de kliniek toegelicht dat klager ongeoorloofd afwezig is geweest en na vier dagen onder invloed terug is gebracht. Het is belangrijk dat het contact met het netwerk open en eerlijk is en dat zijn netwerk hem stimuleert om de juiste beslissingen te nemen. Dit contact is erg belangrijk omdat

hij stappen gaat nemen naar meer vrijheden. Er moeten eerst weer goede afspraken gemaakt kunnen worden met hem en zijn netwerk, om te voorkomen dat dit nog een keer gebeurt. Klager wilde niet praten omdat hij dat privé vond. Ook zijn moeder gooide de hoorn erop toen de netwerkbegeleider probeerde in contact te komen met haar. Op een gegeven moment stond klager er wel voor open om te praten. Dit viel toevallig samen met het moment dat de advocaat contact heeft opgenomen met de kliniek. De netwerkbegeleider heeft toen niet tegen de advocaat gezegd dat klager open stond om erover te praten, omdat hij eerst een gesprek met klager hierover wilde.

De moeder en nicht van klager zijn betrokken bij het behandelplan. De netwerkbegeleider heeft regelmatig contact met hen. Zij zijn ook op de hoogte van zijn verlofstatus. De kliniek had gehoopt dat zij gezegd zouden hebben dat hij bij hen was geweest tijdens de ongeoorloofde afwezigheid, en dat het bijvoorbeeld niet was gelukt om hem terug te laten gaan. Hij heeft in het verleden verkeerde keuzes gemaakt en het is fijn als het netwerk hem helpt om goede beslissingen te nemen.

Er is geen schriftelijke mededeling aan klager uitgereikt van de beperking in het bellen met zijn moeder en nicht. Er is uiteraard wel overwogen of het innemen van zijn telefoon mogelijk was. Die beslissing is uiteindelijk multidisciplinair genomen om zijn telefoon in te nemen. Er had op dat moment een artikel 9:6 Wvvgz beslissing op schrift gesteld moeten worden. Klager was het duidelijk niet eens met de beslissing en hij vond dat de kliniek niets te maken hadden met zijn netwerk. De kliniek vond dat er een risico bestond dat het netwerk klager negatief zou beïnvloeden. De kliniek wilde graag dat de behandeling door kon gaan, en niet het risico lopen dat de familie tegen klager zou zeggen dat hij niet meer mee moest werken. Hij mocht wel nog contact met zijn zus, omdat zij eerlijk en ondersteunend was geweest en de kliniek wilde zijn contacten niet nog verder inperken. Overigens herkent de kliniek zich er niet in dat het contact opnemen met een advocaat als lastig wordt ervaren. Dat is in ieder geval niet de visie van de kliniek, want contact met de advocaat mag altijd.

Verder gaat de kliniek uit van het verhaal van klager dat hij bij zijn moeder en nicht is geweest, ook al zeggen zij van niet. De bedoeling van de kliniek is een open en eerlijk contact, en geen waarheidsvinding. Op dit moment is het contact nog niet op het punt dat uitgegaan kan worden van een ondersteunend netwerk. Klager wil uitstromen naar Twente, maar dit is nog wankel. Na het ongeoorloofde verlof is wel weer direct verlof voor klager aangevraagd, en de kliniek wil kijken of er begin volgend jaar versneld naar onbegeleid verlof kan worden overgegaan.

De beoordeling

Op grond van artikel 10:3 Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz) kan een schriftelijk gemotiveerde klacht ingediend worden bij de klachtencommissie over een daar genoemde beslissing of niet nakoming van een verplichting.

Artikel 9:5 Wvvgz bepaalt dat de behandeling van betrokkene slechts plaatsvindt:

- a. voor zover deze is voorzien in het zorgplan,
- b. indien het overleg over het zorgplan tot overeenstemming heeft geleid, en
- c. indien de betrokkene of de vertegenwoordiger zich niet tegen behandeling verzet.

Op grond van artikel 9:6 lid 1 Wvfgz kan indien niet voldaan is aan artikel 9:5 onderdelen b en c, niettemin behandeling plaatsvinden:

- a. Voor zover aannemelijk is dat zonder die behandeling het ernstig nadeel dat de psychische stoornis van betrokkene doet veroorzaken niet binnen een redelijke termijn kan worden weggenomen, of
- b. Voor zover dit volstrekt noodzakelijk is om het ernstig nadeel dat de psychische stoornis van betrokkene binnen de accommodatie doet veroorzaken, af te wenden.

Lid 2 bepaalt dat behandeling overeenkomstig het eerste lid plaatsvindt krachtens een schriftelijke en gemotiveerde beslissing van de zorgverantwoordelijke. Lid 3 bepaalt dat de vereisten uit artikel 8:9 Wvfgz van overeenkomstige toepassing zijn.

De klachtencommissie stelt vast dat er een beslissing verplichte zorg is genomen op 10 juni 2023, inhoudende het begeleid bellen met de moeder en nicht van klager. Deze beslissing is genomen omdat de moeder en nicht van klager volgens de kliniek niet open en eerlijk zijn geweest over het feit dat zij contact met klager hebben gehad tijdens zijn ongeoorloofde afwezigheid. Met deze beslissing wordt getracht te voorkomen dat er verhalen kunnen worden afgestemd en is tevens bedoeld om in gesprek te gaan over de motivatie van het netwerk om klager te ondersteunen in zijn onttrekking en hoe daar in de toekomst mee omgegaan wordt. Van klager wordt verwacht in dit gesprek actief deel te nemen en dat hij zich uit spreekt naar zijn netwerk over wat hij nodig heeft in de toekomst. Daarnaast zijn er gesprekken nodig met moeder en nicht, aangezien hun gedrag tijdens de onttrekking laat zien dat zij minder ondersteunend zijn in de behandeling.

In multidisciplinair overleg wordt de situatie meerdere malen besproken en geëvalueerd. Er is besloten om het contact met het netwerk te monitoren door het behandelingsteam en de forensisch netwerkbegeleider en zo lang als nodig te begeleiden om het herstel richting netwerk mogelijk te maken. Dit is des te meer van belang omdat de bedoeling is om klager versneld over te laten gaan naar onbegeleid verlof en te laten uitstromen naar Twente. Uiteindelijk heeft de beslissing geduurd van 8 juni 2023 tot 24 augustus 2023. Vanaf 24 augustus 2023 heeft klager zijn eigen telefoon weer in beheer. Er is geen schriftelijke beslissing opgesteld en uitgereikt aan klager.

De klachtencommissie overweegt als volgt.

De aangevochten beslissing is genomen nadat klager vier dagen ongeoorloofd afwezig is geweest, waarbij ook sprake is geweest van fors middelengebruik. Klager is niet vrijwillig teruggekeerd naar de kliniek, maar aangehouden door de politie en teruggebracht. In die periode van ongeoorloofde afwezigheid heeft klager contact gehad met zijn moeder en nicht. Hierover hebben zij geen openheid gegeven aan de kliniek. Gelet op de ernst van deze feiten en omstandigheden, is de klachtencommissie van oordeel dat er op goede gronden een beslissing verplichte zorg is opgelegd, inhoudende het begeleid bellen met de moeder en nicht. Het doel was het voorkomen van afstemmen van verhalen, het monitoren van het contact en vooral ook het herstel van het contact om te voorkomen dat dit nogmaals gebeurt. Het contact met het netwerk en de juiste ondersteuning van hen is van groot belang, te meer gelet op de plannen van versneld toewerken naar onbegeleid verlof en uitstroming naar Twente. Het netwerk dient ondersteunend te zijn om klager de juiste beslissingen te laten nemen. Klager mocht dus

wel, met uitzondering van de eerste twee dagen, bellen met zijn moeder en nicht, maar met de telefoon op de speaker zodat er meegeluisterd kon worden.

Deze situatie heeft lang geduurd omdat ook de medewerking van klager, moeder en nicht nodig was om dit contact te herstellen. Klager stond in het begin niet open voor gesprekken omdat hij vond dat dit privé was. Ook moeder was boos en hield het contact met de netwerkbegeleider af. De nicht is even helemaal buiten beeld geweest. Nadat de gesprekken hebben plaatsgevonden, is de verplichte zorg beëindigd en heeft klager zijn telefoon weer in eigen beheer gekregen. Dit was op 24 augustus 2023. De klachtencommissie is gelet op deze feiten en omstandigheden van oordeel dat de beslissing niet in strijd is geweest met de proportionaliteit, subsidiariteit, doelmatigheid en veiligheid. De beslissing is dan ook niet in strijd met de wet, dan wel de redelijkheid en billijkheid en dient inhoudelijke ongegrond te worden verklaard.

Wel is er sprake geweest van een formeel gebrek, nu de beslissing niet op schrift is gesteld en niet aan klager is uitgereikt conform artikel 9:6 lid 2 Wvvgz. De klachtencommissie volgt de raadsman van klager niet dat dit ook met zich brengt dat de wilsbekwaamheid van klager niet is getoetst. Gebleken is dat er zorgvuldige multidisciplinaire belangenafwegingen zijn gemaakt bij het nemen van deze beslissing. De klachtencommissie kent aan klager een bedrag van €12,50 toe voor de formele gegrondverklaring.

Oordeel

De klachtencommissie verklaart de klacht **formeel gegrond** en **inhoudelijk ongegrond**.

De klachtencommissie stelt een tegemoetkoming vast van €12,50.

Aldus gedaan door de voorzitter en twee leden van de klachtencommissie, bijgestaan door de secretaris en ondertekend door de voorzitter en de secretaris, op 17 november 2023.

De secretaris

De voorzitter

Op grond van artikel 10:7 Wvvgz kan betrokkene, de vertegenwoordiger, de zorgaanbieder of een nabestaande van betrokkene een schriftelijk en gemotiveerd verzoekschrift indienen bij de rechter ter verkrijging van een beslissing over de klacht. De termijn voor het indienen van een verzoekschrift bedraagt zes weken na de dag waarop de beslissing van de klachtencommissie aan de verzoeker is meegedeeld. De rechter kan de beslissing waartegen de klacht is gericht, schorsen op grond van artikel 10:9 Wvvgz.

Datum verzending afschrift: 21 november 2023